

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Melyben: Vidéken:
 Egy hére. I kor. Egy hére. I kor. 50 Hfl.
 Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
II. MÓRICZ PÁL
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

A városi csendőrségről.

És a debreczeni orvgyilkosság esete.

A „Szabadság” hetek óta jobb ügyhöz méltó igyekezettel, de Isten bizony kevés eredménnyel próbál hangulatot kelteni — véleményünk szerint is igen ellenszenves és elhibázott terve — a városi csendőrség mellett. Bár közszabadságaink indokolt féltése kivált a mai kormányral szemben, magukban elég okot adnak városunk minden igaz polgárának hogy feltétlen ellensége legyen e merényletnek is beillő abszurd tervnek, mégis a közelebbi izetlen kirohanást közbejött gyászos eset kapcsán szó nélkül nem hagyhatjuk.

Vajjon hol történnek ily esetek nagyobb számban, itt nálunk, avagy az állami rendőrséggel túltömött Budapest és a csendőrség mindenható uralma alatt álló vidéken?

Debreczenben a mostanihoz hasonló eset talán emberemlékezet óta sem történt és ez is csodálatos véletlen folytán a csendőrlaktanya faltövében, ahonnan talán az áldozat halálhőrgése is behatolt az igazak álmát alvó csendőrök fülebe.

Lám a felvert csendőrlégény még az elemi emberi kötelesség teljesítésére, a gyilkos üldözésére sem vállalkozott; mert katonai czopffal ékeskedő szabályzatuk ezt tiltja (?) állítólag.

Hát civil ember merné megtagadni ily esetben a segélynyújtást?

Mindenkor készsággel beösmertük rendőrségünk elégtelenségét és ahol és amikor tehetjük, a szaporítás mellett emeltük szavunkat. A rendőrség rátermettsége ellen csak roszakarát szólhat; mert a legkritikusabb időkben is helyt állott emberül, kellő tapintat és kötelességtudással.

Szaporítani és kellően fizetni a rendőrlégénységet; aztán szigorú feyelemmel jól beoktatni teendőibe: legyen a jelszó, nem pedig a szervezetet kívül álló okokból magát a szervezetet eldobni.

Azt itt minden ember tudja, hogy a debreczeni nép kiválóan békés, rendszertető és maga is mindenkor tevékenyen hozzájárult a közrend helyreállításához és a kihágások felderítéséhez. Másként el sem volna képzelhető a mai közbiztonság ama számtalan mel-

lékutezájában igen kiterjedt városunknak, ahol ritkán fordul meg rendőr. A mi kihágás vagy merénylet az utóbbi időkben városunkban történt, csaknem mind itt benn a sűrűbben lakott, tömöttebben beépített belvárosban esett meg, ahol még talán rendőr is inkább látható; de ennek sem a rendőrség, sem a közönség, hanem egész más, távolabb eső okai vannak.

Itt sorakoznak ugyanis sűrű egymásutánban a sötét, piszkos, bűzös, észt, erőt és akaratot jkárosan befolyásoló, embert állattá al asító szédítő italokat áruló lebuajok, hát ezeket dongják, bugják körül, mint a hívogató lámpafényt az éji pillék és bogarak, az elvakult, romlott, piszkos, gyülevész alakjai.

Nem vagyok sem biró, sem rendőr, tán legkevésbé is merülve a megindított vizsgálat adataiba, de merem mondani, hogy reám a helyi lapok leközölt adatai azt a benyomást teszik, hogy ismét csak az alkohol kettős áldozatával állunk szemben.

Az alkohol mérgező hatása által a kritikai mérlegeléstől megfosztott

Vasárnapi levél.

Az egyik nevezetesebb esemény, a mely Debreczen város összes közönségét foglalkoztatja és izgatja: a Révész-utcai orvgyilkosság; a másik esemény általánosabb érdekű ennél, a nemzeti fejlődés életébe vág. Nt. Kiss Albert lelkész és számos vele érező presbiter-társainak támadását értem a debreczeni egyetem ellen, a midőn is az egyetemre megszavazott 100 ezer koronát újabb határozattal visszavonták. Nos hát, megdöbbenő, végzetes munka volt ez is. Debreczen, sőt az érdekelt országrész minden gondolkodó embere elítéli ezt; midőn került Debreczenben református pap, került a református egyház vezető testületében olyan többség, a mely, Debreczen anyagi és szellemi legfőbb érdekeivel, virágzásával tápláló vérként összefüggő egyetem megvalósítása ellen pusztító szándékkal támad és annak megvalósítását igyekszik visszavetni akkor, a mikor országos közvélemény alakult ki a debreczeni egyetem mellett, a mikor a magyar protestáns világ legjobbjai vállvetve működnek a tudomány eme anyaszentegyházának felépítésén és anyagi és szellemi tökéletet sikeresen gyűjtönek e célra. Vajjon Debreczen legfőbb érdekeinek

ilyen megrövidítése és támadása után a sükettyük módjára alitatott és tojtott debreczeni polgárság szeméről lehull-e valahára a hályog? És megismeri-e végre igazi püpos törpe mivoltukban az ő vezetőit?

Egyébként általános vélemény, hogy a nt. Kiss Albert befolyásától uralt presbiterium végzetes határozata visszavágás az egyházkerülettel szemben. Ugyanis az egyházkerület vezetősége lelkes barátja a debreczeni egyetemnek, de ugyancsak az egyházkerület közelebbi közgyűlésén nt. Kiss Albertnek többféle erőltetett személyes érdeke súlyos hajótörést szenvedett, tehát az egyetem ügyét visszavetni — következtetés képpen — nagy tromfnak tűnik fel az egyházkerületi ellenfelekkel szemben is . . .

Előismerem, nehéz feltevés ez; de a debreczeni elfajult viszonyok, a lappangva orvvadászat, az alatomos támadások, a magyar jellem őszinteségét, nyíltságát, férfiaságát kiirtó jezsovitaskodás mellett, teljesen jogosult és elfogadható föltevés ez.

Vajon Debreczen hálába nem ejtett polgársága helyesli-e az alacsony indulatoknak és érdekeknek ilyen dobzódását és támadását, mely, a boszuvágytól elvakultan, immár kész porba ejteni, lehetetlenné tenni

oly nagy jelentőségű ügyet is, mint a debreczeni egyetem ügye?

Most pedig abban a sötét sikátorban elkövetett orvgyilkosságra térek át. Vajon a templom erkölcsi- és az iskolai nevelés hiányosságai nem-e elősegítik, növelik az emberi érzések ilyen állatias elvadását? Hisz a dicsekedve hánytorgatott „iskolák városában” százával cseperegnek fel az iskolakerülők, a kik közül sok, igen sok, az iskolák hiánya miatt, a betűvetést, az olvasást, egyetlen imádságot, egy zsoltárt sem tanulhatott meg; mert születésétől kezdve sár-mocsok, tudatlanság az élete. Az ilyen azután lelke vakságában, neveletlen vadságában állandóan a bűnök örvénye szelén szédeleg és csak egy mámoros percz, csak egy fékvesztett indulatos érzés, a sötét sikátorba tévedt részeg alakot, már mint orvgyilkost kell üldözöbe fogni; pedig a nagy francia Hugó Viktor bölcsen írta: „sok olyan ember, ki az országoton gyilkolt, ha jobban vezették volna, az állam legkitünőbb szolgájává nevelkedhetett volna; tehát a népeinket fejt míveljék, ösztönözzék, ter- mékenyítsék, moralizálják és hasznosítsák Önök, akkor nem kell — levágniok . . .”

Szabad Hajdu.

Mennyasszonyi kelengyéket

felelősség mellett tisztít

HRABÉCZY ANTAL
gőzmosodája

Széchenyi-u. 42. (Telefon.)

agy féktelenül fellobbanó állatias vad-ságának lett áldozata a valószínűleg sok szép, jó és nemesre hivatott intelligens ifju, csak úgy, mint ama talán rendes állapotban jóra való, szorgalmas munkás vagy iparos. Azért az én véleményem szerint, míg valamiképen szigorú rendszabályokkal az iszákosságunk korlátokat nem szabunk, az ily esetekkel szemben a megtiszszerezett rendőrség is tehetetlen marad.

Ne dédelgesse, ne támogassa a részeket a rendőrség, de legfőképpen ne képezzen enyhítő vagy mentő körülményt a részesség, hanem legyen mindenkor súlyosbító, önmagában is példásan büntetendő cselekmény a részesség és akkor nem látunk, nem undorodunk és ijedünk meg uton-utó felén dülöngő, állattá aljasodott részeg emberi alakoktól.

Csak huszonnégy vagy negyven-nyolcz órai elzárás legyen megtorlása annak, akit részegen szed fel a rendőrség, hiszem, hogy még a legkorhelyebb is otthon alussza ki mámorát és nem válhatik közveszélyessé, mint e soraim alapját képező eset szereplője. A részeg ember beszámíthatatlan, tehát vadállat, azért ketreczben a helye vagy legjobb esetben szigorú házi fogságban, hogy emberben, állatban kárt ne tehessen.

Dr. Burger Péter.

A debreczeni ref presbiterium határozata.

— A 100 ezer koronás egyetemi alapítvány felől. —

Azt a nemes, magasztos ügyet, amelynek diadaláért a magyar protestáns egyházak minden igaz hű fiának szíve hevül s a mely más felekezetbeliek között is, akik nemzeti kulturánk fejlődésén örülni tudnak, ezrek rokonszenvét nyerte meg: ezt a nemes és magasztos ügyet, amint e b. lapok útján hire kelt, súlyos és következményeiben könnyen veszedelmessé válható veszteség érte. A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma két szótöbbséggel olyan feltételekhez kötötte az egyetem felállításához már évekkal ezelőtt megszavazott százezer koronás alapítványának kifizetését, illetőleg ezen alapítvány kamatainak folyósítását, amelyek az egyház hozzájárulását illuzoriussá teszik és az egyszer megígért támogatást megfosztják nem annyira reális mint inkább — ami annál sokkal becsesebb a szent célért küzdők szemében — erkölcsi értékétől.

Bármiként indokolták meg, akik a presbiterium előtt javasolták; sehogysem értjük ezt a határozatot és minél többet hallunk felőle — mert e sorok írója nem tagja a nagytiszteletű egyháztanácsnak s a lapok is inkább gyilkossággal, mint ilyen nagy horderejű kulturális eseményekkel foglalkoznak és minél mélyebben elgondolkozunk a majd nem hihetetlenül hangzó vita-eredmény felett: annál inkább erőt vesz rajtunk a megdöbbenés, a csalódás keserű érzete.

Mondják, hogy egyházi közéletünknek ugyanazon nagytekintélyű, különösen a presbiterium többségére majdnem ellenállhatatlan befolyást gyakorló vezéralakja, egyenesen az alapítvány visszavonását indítványozta, aki ezelőtt 12 esztendővel maga dolgozta ki az egyetem és tanárképző tervezetét; aki maga kereste és meg is találta a forrásokat, a melyek a hiányzó tanszékek fenntartásának költségeit fedezni hivatják, ezek között maga jelölve meg a debreczeni

ev. ref. egyházat is; aki a saját indítványa következtében annak idejében a lelkesedéssel megszavazott ötvenezer frtos alapítványnak a kollegium által való nyilvántartása ellen soha nem tiltakozott ekkoráig, sőt a maga aláírásával évről-évre hozzájárult.

Bármilyen volt e hirtelen való változásnak indító oka, akár személyiek, ahogyan sokan vélik, akár talán takarékosagra való törekvés az egyház pénztára érdekében, — fájdalmasan sajnáljuk a presbiterium határozatát épen most, amikor ujult és fokozottabb erővel fogott az egyházkerület a nehéz, de fontos feladat megoldásához s amikor megfeszített erővel és lángoló buzgalommal kell versenyre kelni a harmadik egyetemért bármilyen nagy áldozatokra kész Kassa, Pozsony és Szeged mellett.

Kerületi közgyűlésünk most fordul a konventhez, hogy a tehetősebb hazai egyházakat alapítványok tevésére hívja fel. A legközvetlenebbül érdekelt debreczeni egyház előjárása pedig, amely az elődöktől buzditó, dicső hagyományokat örökölt, jó példaadás helyett azt is visszaveszi, amit már egyszer adott. Hát meggondolták-e a jó urak, akik ezt a szerencsétlen határozatot megszavazták, micsoda leverő erkölcsi hatása lesz az ő cselekedetöknek széles hazában és anyagilag is mennyi kárát vallhatja annak az egyetem ügye?

Arra is gondoltak-e, hogy ilyen lélekkel, ilyen elmével és ennyi joggal akár a város is megfoszthatja némely jótéteményétől az egyházat, meg a kollegiumot. Bezzeg nem így gondolkozott a nagytiszteletű presbiterium se, amikor néhány évvel ezelőtt a városi törvényhatósági bizottság egyik része meg akarta vonni a ref. ispotálynak 1870-ben megszavazott 1400 frt. évi pótszegélyt.

Egyébiránt azok álláspontja, akik az alapítvány visszavonása mellett kardoskodtak, jogi szempontból sem állhatja meg a bíralatot. Ők — amint értesültem — akként okoskodtak, hogy miután gyűjtés útján Debreczenből közel kilenczven ezer frtot kapott az egyetem, a debreczeni egyház ezzel csaknem kétszeresen beváltotta a maga ajánlatát. Ez a lehető leghamisabb argumentum. Először is ahoz a gyűjtéshez a presbiteriumnak semmi köze nem volt. Mert azt a felekezeti jelleg nélkül szervezkedett nagy társadalmi akció rendezte s eltekintve attól, hogy eme kilenczven ezer frtba bele számították a néhai Kövesdi János ötvenezer forintos végrendeleti alapítványát is, legalább tízezer forintot nem reformátusok: katolikusok és zsidók adakoztak.

A nagytiszteletű presbiterium tehát a más vallásuak, de még a saját hitsorsosai adományai felől sem állíthatja, hogy ezekkel törlesztve van az egyházköztség kötelezettsége.

Ebbe sem én, aki erőmhöz képest szerény és már befizetett ajánlatommal ugyancsak hozzájárultam ama gyűjtött összeghez, sem pedig — azt hiszem a többi adakozók nagy része sem egyezik bele — ha majd méltóztatnak őket megkérdezni.

A szerdán hozott szerencsétlen határozatnak csak egy nem kevésbé szomorú körülményét akarjuk még szóvá tenni. A többrendbeli határozatot 25 szavazattal hozták meg 23 ellen, oly formán, hogy állítólag a két elnök is leszavazott, ami magában véve is abszurdum és törvénytelen. Vagyis a csaknem másfél száz tagot számláló tiszteletreméltó testület tagjainak két harmad része távollétével tündökölt.

Micsoda nagyfokú hanyatlásat jelenti ez a közügyek iránt való buzgóságnak. Micsoda kétségbeesítő jele a közönytnek azok részéről, akiket a közbizalom az anyaszentegyház javának, boldogulásának előmozdítására, érdekeinek hűséges és odaadó őreitől

hívott el és akik mindezt esküvel vállalták magokra.

Talán ha teljes számmal, legalább nagyobb számmal gyűlnek egybe a presbiter urak: aligha eshetik ekkora csorba a dicső multu fényes debreczeni református gyülekezet tisztességén és erkölcsi tekintélyén.

Csatlaknti.

Teljes ülés a delegációban.

Távirati tudósításunk.

Elnök Széll Kálmán. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a pénzügyi tárcza tárgyalására tértek át.

Szerb György előadó ismertette a költségvetést és azt elfogadásra ajánlotta.

Közös aktívák.

Okolicsányi László határozati javaslatot nyújt be, utasítsák a közös pénzügyminisztert, hogy a közös aktívák állományáról részletes jelentést tegyen a jövő delegációknak.

Burlán István miniszter kijelenti, hogy a határozati javaslatra érdemleges választ nem adhat. Megfelelne a határozati javaslatnak, e'öb azonban a két állam kormányja foglaljon ebben a dologban állást, illetve történjék az utasítás a másik állam delegátusai részéről is.

Okolicsányi László szerint semmi szükség, hogy a másik állam is adjon utasítást. Elég, ha a magyar delegáció utasítja arra, mutasson ki a közös aktívák állományát. Ennek konzekvenciája nincsen és csupán ellenőrzési folyamat.

Burlán István közös pénzügyminiszter ragaszkodik ahhoz, hogy az utasítást mindkét delegációtól kapja.

Rakovszky István a legmelegebben partolja Okolicsányi határozati javaslatát.

Hodossy Imre szerint e kérdés feszegetése nem tartozik az országos bizottság hatáskörébe, utasíthatjuk azonban magában a magyar törvényhozásban a kormányt, adason részletes kimutatást a közös aktívák állományáról.

Burlán István báró ismételte felfogását ebben a dologban, a mire a közös pénzügyminiszterium költségvetését és a közös számszék költségeit minden további vita nélkül elfogadták.

Hadügyi költségek.

Münnich Aurél előadó ismertette a hadügyi költségvetést.

Laszkary Gyula főrend az első szónok. Takarékosagra int, nehogy pénzügyeink dögében lejtőre jussunk. Elszomorító dolog, hogy amikor középosztályunk helyzetén nem segíthetünk, akkor hadügyekre százmilliókat áldozunk. Pedig jövedelmi forrásaink csekélyek. Pusztán mezőgazdaságra vagyunk utalva, iparunk az osztrák hatalmas ipar mellett nem fejlődhet. Nem szavazza meg a hadügyi költségeket, mert ezért a felelősséget elvállalni nem tudná.

Rakovszky István hivatkozik egy katonai írónak aximójára, amely azt mondja, hogy a hadügyi kérdéseket a külügyi helyzet irányítja, míg a belügyi dolgok azt határozzák meg, hogy a hadügyi hormányzat miként cselekedjék. Goluchowszki gróf exorzéja nem korrespondál a hadügyminiszter követeléseivel; a két dolog nem függ össze. Nincs arány a teher és a terhek vezetői között. A francia állampolgár akár dupláját is elviseli a terheknek, de a magyar nem, mert fejletlen a közigazdasága és nem üz kolonialis gazdaságot. Majd a hadügyi szervezet népszerűtlenségét fejtegeti. De nem is lehet népszerű a katona, amikor a közszabadság eltiprására használják föl, amikor jogosulatlanul, időn tul bentartották a magyar fiukat katonáknál és amikor a vasutasok ellen mozgósították a hadsereget. A létszám kérdése még mindig megoldatlan. Sohasem vagyunk tisztában, hogy voltaképp

pen mennyi katonára van szükségünk. Ott van Németország példája, ott megállapították a kereteket. Tisztában kell lennünk végre a létszám kérdésével.

A vasútas-sztrájk tárgyalása.

[Második nap.]

Az az érdeklődés, amelyet egy a jogász-világ, mint a nagyközönség a tizenhárom bizottság tagjainak sorsa iránt a tárgyalás első napján tanusított, a második nap sem csökkent. Szombaton is megtelt az első emeleti folyosó érdeklődőkkel, akik be szeretnének jutni a terembe. Persze ez csak mérsékelt számban történhetik.

A tárgyalási terem külső képe nagyon érdekes. A vádlottak, akiknek kihallgatása az első napon megtörtént, most egyetemlegesen ott ülnek a vádlottak padján. Feszülten figyelnek minden mozzanatra s nem egy közülök ugrál fel tiltakozva, midőn az események vitatásában, az ügyészi buzgalom folytán a valóságtól eltérés mutatkozik. Különösen Sarlay az ideges, ha ilyesmi történik. Ilyenkor felpattan és hevesen gesztikulálva kezd magyarázni s mikor az elnök nagynehezen elcsitítja, szakálát simogatja és idegesen mozog forog a helyén.

A tárgyalás kezdődik.

Végre hallatszik az ülésterem tárgyalásra hívó berregő csengettyűje, a terem megtelik közönséggel, a vitázó védők elfoglalják helyeiket és megkezdődik a tárgyalás.

Elnök mindenekelőtt konstatálja, hogy védők és vádlottak jelen vannak.

Elnök: Turchányi álljon elő. Önök valami pótbizottságot alakítottak.

Turchányi: Nem tudok róla.

Elnök: Dehogyan nem, mikor a 13-as bizottságot letartóztatták, ez lépett életbe.

Turchányi: Az nem pótbizottság volt.

Elnök: Jól van. Kik voltak a tagjai?

Turchányi: Erre nem felelek.

Elnök: Leülhet. Szeidet kérem.

Szeide: Itt vagyok.

Elnök: Szemányi tagja volt ennek a helyettesítő bizottságnak?

Szeide: Én semmit sem tudok róla.

Kacsó Gyula: Pótvallomást akarok tenni a 13-as bizottság tárgyalásai tárgyában.

„A politikai iz . . .”

Vázsonyi: Kérem nem szabad politikai izt adni a tárgyalásnak, mert ez nehezíti a tárgyalást. Tegnap, az elnök intelmei dacára, olyan hangot inszcenáltak itt, hogy önuralmát alig volt képes visszatartani. A kereskedelmi miniszter azt állítja egy mai lapban, hogy a felfüggesztett tisztviselők csinálták a sztrájkot. Ilyet a miniszternek iratni nem szabad. Tessék a miniszternek tartózkodni az ítélet befolyásolásától. Ez a tett önmagát bélyegzi meg . . . (Felolvassa a cikket.)

Elnök: Kérem csak röviden . . .

Vázsonyi: Egész röviden, legyen nyugodt. (Elolvassa a cikket.) Hát kérem az nem járja. Tessék a miniszternek idejönni tanunak; de így befolyásolni a tárgyalást, ez nem járja.

Baracs Marczel dr. szintén ilyen értelemben szól. Kéri a miniszter tanukénti beidézését.

Hallgassák ki a minisztereket.

Dr. Gál: Minthogy a vád részéről a védelem folytonos támadásnak van kitéve már most én kérem, tessék Hieronymit és Tisztát kihallgatni. Hieronymit arra, hogy ő egyenesen megbizta a sztrájkbizottság tagjait azzal, hogy a kormány-képviselőjével

tárgyaljanak, tehát a megalakulást jogosnak, törvényesnek ismerte el. Ennek kijelentésére itt egyedül Hieronymi miniszter, van hivatta, tehát ki kell hallgatni.

A bíróság visszavonult és rövid tanácskozás után úgy határozott, hogy ezidőszent nem dönt a kihallgatás dolgában véglegesen, de a bizonyítás lefolytatása után határoz a bizonyítás kiegészítése kérdésében. Az elnök ezután ismételtlen kéri a feleket, tárgyaljanak objektívitással, tartózkodjanak a politikától, amibe nagyon belementek az imént és még inkább kéri a védőket, hogy ne hangzódassák, mintha a bíróságot befolyásolni akarnák, a bíróság erre úgy sem kapható, de nincs is ilyen szándék senki részéről. Most pedig végre kezdjük meg a bizonyítást.

A miniszterek lejbzsurnálja.

Bakonyi: Bocsánat! Kötelességem van önmagammal, tisztességgemmel, becsületemmel szemben. A kormányhoz legközelebb álló, irányító lap, az Ujság meggyanusítja a védőket, megtámadja őket, bár a civilizált államban ez kellően nem jellemezhető, és állítja, hogy mi is előidéztük a sztrájkot és véletlen, hogy nem ülünk a vádlottak padján. Hogy ezt a hallatlan valótlanúságot nem bélyegzem meg kellően, az csak a törvényszék iránti tiszteletnek a következménye.

Az elnök: A bíróság ezt tudomásul veszi. Most menjünk tovább.

Vázsonyi (felugrik): Bocsánat, de nevémet említették és nem engedem, hogy egy ilyen aljas, rongy lap valótlan állításokat szórjon rám. Hitvány volt az, aki ezt a hallatlanul aljas rágalmat abban a lapban publikálta, amelynek főfaktora a kormány, e perura. A miniszter eljárása arczatlanság.

Az elnök: Ezért az erős kifejezésért rendreutasítom.

Vázsonyi: És én megismétlem százszor, nem egyszer, hogy aljas rágalom.

Az elnök: A szenvedély annyira föllobbant, hogy öt percze felfüggesztem az ülést.

Szünet után.

Szünet után az elnök figyelmezteti a védőket, hogy nagyon nehéz a helyzete; kéri őket, ne nehezítsék, hanem könnyítsék meg a tárgyalást, nem akar a perrendtartásban biztosított jogokkal élni, birságot, hanem kéri a védőket, legyenek tárgyilagosak és engedjék nyugodtan lefolytatni a bizonyítást.

Vörös László ny. államtitkár az első tanu; 55 éves, római katolikus, nő, országgyűlési képviselő.

Az elnök: Tanu ur milyen minőségben érintkezett a vasuti alkalmazottakkal?

— Korábbi hivatali működésem alatt a vasuti ügyeket vezettem, azelőtt tíz évig a vasuti tanfolyamon tanárkodtam, mindenkint ismertem, akivel jót tehettem, megtettem, jogom volt tehát hinni, hogy szavaimra hallgatnak. A kormányelnök ur és Hieronymi felkérték, nem-e lennék hajlandó a közvetítésre, én kijelentettem, hogy baráti szíves-ségből igen, de nem mint kormánybiztos.

— Tényleg nem is volt tanu urnak tlyen megbízása?

— Nem, csak bizalmas megbízatásból jártam el és ajánlatokat saját felelősségemre tettem. A sztrájkknak két oka volt, felfüggesztés és gyűlésbetiltás. Céliom volt, hogy

a sztrájk ne hagyjon semmi nyomot vissza és a gyűlést engedélyezzék.

— Volt erre fölhatalmazása?

— Nem, a felelősséget azonban elvállaltam, hogy a kormánynál keresztülvigyem. Proponáltam: az eddig történetekre fátvolt borítanak, senkinek bántódása nem lesz, álljanak nyomban munkába, tizletvezetőségek aztán küldhetnek megbízottakat a fővárosi nagygyűlésre, amely döntene és amelyen én is közreműködtem volna. Ezek voltak javaslataim. Ezeket sokáig tárgyaltnk Vázsonyival, Lengyel Zoltánnal és vádlottakkal. Huszadikán éjjel történt ez. Megállapodtunk és erről értesíteni mentem a minisztert azzal, hogy másnap a bizottság közli a megállapodást a vasutasokkal. Hogy másnap gyűlés lehessen, engedélyt kértem és kaptam a miniszterelnöktől. Mikor viszatértem, értesítettek, hogy elvállalták a javaslatot ugyan, de nem vállalnak garanciát, hogy a tömegnél keresztülviszik. Ez nagyon meglepett, mert hogy lehet így vezetésre vállalkozni. A bizottsággal, akiket vezetőkké feltoltak ugyan, de azok nem voltak.

Az elnök: Ez fontos!

Vörös: Állásuknál fogva ők bebecsöpentek a bizottságba, de a tömeget nem vezethették, nem befolyásolhatták, mert ha ez módjukban lett volna, prozociómat bizonyára keresztülviszik. Hiába volt, hogy a tömeg nem kért, hanem követelt, mihez nem volt joga.

— Miben volt a követelés?

— Abban, hogy beszüntették a munkát és nem akartak tárgyalni, hanem hivatkoztak a pár évvel ezelőtt beadott memorandumokra, amelyhez szigoruan ragaszkodnak és ilyen értelemben követelik a fizetés-rendezést.

— A bizottság is?

— A bizottság azt mondta, hogy ez a tömeg álláspontja, amit el kell nekik is fogadni. Vázsonyi tisztelt barátommal együtt napokon keresztül minden lehetőt elkövetünk, hogy a békét helyreállítsuk, de ez nem sikerült.

— És mi volt a memorandumban.

— Nem tudom, de maguk a sztrájk-bizottság tagjai sem tudták, mit akarnak. Előállott az a fura helyzet, hogy a fizetés-rendezési törvényjavaslatot nem a kormány, hanem az alkalmazottak szerkesztették meg.

Délután.

Veres László volt államtitkár kihallgatását folytatták. Azt vallja, ha az ő javaslatát fogadják el, megmenekültek volna a felfüggesztéstől.

Dobieczi Sándor képviselő, volt debreczeni üzletvezető vallja, hogy őt senki sem bizta meg közvetítéssel. Egyszer volt mindössze a sztrájk tanyán, a békét akarta helyreállítani. Egyéb-ként semmi fontosat nem tud.

Kihallgatták tanuként Mahlert, Fazekast, Csernátont. Ez utóbbi őrmesteri ruhában jelent meg.

Heller Károly kihallgatásánál Polacsek védő kifogásolja a hivatalos táviratok felolvasását, mert azok hivatalos titkot képeznek. A bíróság a tanu kihallgatását hétfőre halasztotta.

Mi az ujság?

Hét falu urából megyei irnok. Beóthy Zsigmond, Tisza Kálmánnak legbizalmasabb embere, mint nekünk Nagyváradról jelentik, hetvenkilenc éves korában meghalt. Egykor a megye leggazdagabb embere

volt és hét falu volt az övé. Tipusa volt a megyei dzsentrinek. Nagy vagyonát később elveszítette és mint megyei irnok szegényen halt meg.

A fátyolos hölgy. Dombováról jelentik: Csütörtökön a Budapestről este hat óra ötven peczkor indult gyorsvonattal elegánsan öltözött, fiatal hölgy érkezett a dombovári vasuti állomásra. Ott vacsorázott a pályaudvaron, ahol megismerkedett egy Harlikovics Gyula nevű fiatal zágrábi kereskedővel. Vigan töltötték az estét éjfélután két óráig, a mikor felszálltak a zágrábi vonat külön kocsiszakaszába. Gyékényesen a fátyolos hölgy kiszállt, a gavallérja azonban a kupében maradt. A kalauz benyitott hozzá, hogy figyelmeztesse az átszállásra, de olyan mélyen aludt, hogy nem bírta felkelteni s végre is ölben vitték a perronra, ahol valóságilag megfürösztötték, amíg nagynehezen föléb redt. A friss hajnali szellőben aztán konstatalhatta, hogy 18.600 koronát tartalmazó tárczája, aranyórája, láncza, ötszáz koronás briliáns melltűje s a gyémánt gyűrűje eltűnt a fátyolos hölgygyel együtt. A megkopasztott ember elmondta, hogy az utitársnöje csukorkákkal kínálta meg, mert nem szeret borizni száju férfit megcsókolni. Ez ellen az indokolás ellen nem térhetett ki, de alig evett meg néhány csukorkát, elaludt. A drága kaland hősnőjét eddig hiába keresték.

Kik szavaztak Bánffyra? A Bánffy-párt letéteményese és előharczósa, a P. H. ezt is tudja. Legujabb cikkében, a melyben a szegedi választás jelentőségét mérlegeli, azt mondja, hogy báró Bánffy most részben annak köszönhetette megválasztását, hogy a tisztviselők egy tekintélyes része reá szavazott, fölszabadítván magukat a hivatali presszió béklyóiból. A cikk azt mondja többek között: Az ellenzéki Bánffyra szavazott többek közt 4 táblabíró, 12 mérnök, 2 törvényszéki bíró, 2 járásbíró, 4 albíró, 18 városi hivatalnok, 72 vasutas, 4 bankigazgató, 16 orvos, 36 ügyvéd, 47 bankhivatalnok s tiz kivételével az összes nagykereskedők és gyárosok. Ime az államtól és hatóságoktól közvetlenül vagy közvetve függő intelligenciának így tekintélyes tömege Szegeden emancipálni tudta magát a politikai rabszolgaságból s lelke meggyőződését követve szavazott.

Uj titkos tanácsosok. A kormány félhivatalosának híradása szerint a király Nyíri Sándor honvédelmi miniszternek és báró Roszner Ervin fiúmei kormányzóknak a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Minthogy ez a méltóság mind a kettőnek vele jár a hivatalával, a kitüntetésnek nincsen olyan jelentősége, hogy kommentárral kellene kíséreni. Sem nem árt, sem nem használ.

Ujabb ex-lex? A kormány sarkában megint ott ül a sötét gond: jul. 1-én lejár az indemnitási ha csak kissé rosszul megy neki, beüt megint az ex-lex, vagy az utolsó napon hat havi indemnitás után ismét kérhet újabb prolongációt. Az a kérdés, mikép folyik a költségvetés tárgyalása.

Nyári ruhák
tisztítását és festését

Botrányok a főrangú világból.

A német szociáldemokraták nagy örömmel fogadják azoknak a botrányoknak híreit, amelyekkel most a berlini társaság plelykái foglalkoznak. Két esetről van szó, ez a két eset azonban klasszikus példa a porosz főrangúak Sodomájából. A berlini lapok nevek nélkül említik meg a botrányt.

Az egyik eset a következő: Egy gróf néhány évvel ezelőtt szerelmi házasságot kötött. A felesége főrangú szintén, de hozománya alig volt több ősrégi nemességénél. Az asszony csakhamar körülrajongott szépsége lett a berlini társaságnak. Rendkívüli szépsége, elegancia és szelleme köréje vonzotta az udvarlók seregét. Ez a szépség lett a férj veszte. Mint fülíg szerelmes ember szeretett dicsekedni a szép feleséggel. Nagyszerű estélyeket adott, pazarolt, szerepelt, tiszszereset költve a jövedelmének. Nem sokára az uzsorások karmái közé került s miután birtokát el kellett adnia, már csak a becsületének hiteléből élt. A szép asszony ezzel nem látszott törődni, tovább tündökölt és továbbra is maga köré vonzotta rajongóinak nagy számát. Ezek között volt az a báró, akinek nagyobb szerep jutott ebben a botrányban. A báró már nem fiatal ember, ellenben dugdagdag és nagy tisztelője a szépségnek. Bizonyosan nem tudja senki, vajjon volt-e már azelőtt sikere a szép asszonynál. Nyíltan csak most lépett fel, még pedig a következő körülmények között:

A férj fölött összeecsapott az adósságok tengere. A hitelezői csóddal fenyegetőztek s volt köztük olyan, aki család miatt akart pört indítani. A gróf addig húzta a dolgokat, amíg lehetett, akkor aztán közbejött egy nagy kártyaveszteség — becsület-szóra. A gróf nem tudta, mit tegyen és barátaihoz, a báróhoz fordult segítségért. Hogy ezt a segítségét miként oldották meg, azt nem tudja a világ. Tény azonban, hogy a gróf egyszerre kifizette az adósságait és Angliába utazott — a felesége nélkül. A szép asszonyt a báró kíséri valami elegáns tengeri fürdőbe.

A másik botrány szintén igen tarka. Ebben is játék és szerelem szerepel. Csak-hogy más formában. Egy szép színésznőnek a barátja van a dologba keverve a becsületkódex merő ellenében. A színésznő lakásán nagy roulettejáték van éjszakánként s a bankot a gavallér tartja. Nagy összegek szerepelnek a veszteségek közt s most rájöttek, hogy család történt a játéknál. Ebbe az ügybe beleszólt a rendőrség is.

Magyar mérnök rémtette Amerikában.

[Kiirtotta a családját.]

Sokaknak emlékezetében van Wirther Sándor fiatal mérnök, aki három évvel ezelőtt Svábbal, az amerikai aczélművel Budapestén megismerkedve, annak meghívására Amerikába vándorolt ki és ott nagy fizetéssel alkalmazást kapott.

Wirther elutazott Amerikába, elfoglalta állását és félév múlva nejét és fiát is át hozatta új hazájába. Nagyon jól ment a sorsa és talán meg is gazdagodott volna, ha április elején szemgyulladást nem kap, melyet meg kellett operálni.

Az operáció rosszul sikerült és Wirther mindkét szemére megvakult. Husvét után a boldogtalan ember levelet irt Budafokon lakó nővérének, Szinelly Kálmán kereskedő nejeének, melyben elmondta szomorú esetét. „Ha Isten nem segít rajtam, akkor

el vagyok veszve és velem a családom is, mert megölöm magamat.” Szinellyné válaszában vigasztalta bátyját, de ez hiábavaló volt.

A megvakult ember, akit semmi munkára nem lehetett használni, beváltotta felelősségét.

Szinellyné május hó 19-én táviratot kapott bátyjától, melyben kijelenti, hogy megöli magát és családját. Levelet majd bővebbet ír.

Ezt a levelet a new-yorki hatóság megerősítő iratával csütörtökön kapta kézhez az asszony. A hivatalos átirat röviden elmondja, hogy Wirther 31 éves pozsonyi születésű mérnök new-yorki lakásán negyedfélt éves fiát, nejét és önmagát forgópisztolyal agyonlőtte.

Egyházak és iskolák.

Vasárnapi istentiszteletek. Az ev. ref. templomainkban, vasárnap e hó 5-én az istentiszteletek az alábbi rendben tartatnak: Nagytemplomban Jánosi Zoltán lelkész. Kistemplomban Biró Ferenc segédlelkész. Kossuth-utcai templomban Szele György lelkész. Ispótyában Könyves Tóth Kálmán lelkész. Csapókerben Kovács János népiszkolai felügyelő. Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Homokkertben a rendes időben szintén lesz istentisztelet.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet. A görög kath. kápolnában 6 órakor reggeli istentisztelet; délelőtt 9 órakor sz. mise; délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor sz. olvasó ájtatosság.

Istentisztelet a róm. kath. templomban. Vasárnap a róm. kath. templomban délelőtt 6 és 7 órakor szentmise, 8 órakor a főgymn. ifjuság hallgat misét, 9 órakor a nagymisét Molnár K. Dezső h. igazgató mondja, Ruzska Zoltán prédikál, háromnegyed 11-kor a Svetits-zárda és az elemi iskolák növendékei hallgatnak misét, fél 12 órakor szintén lesz mise. Délután 3 órakor lytánia, 4 órakor a Rózsafüzér-társulat hónapos ájtatosságát Nyári Ignác tartja. Este 6 órakor lytánia a legszentebb Oltáriszentség imáadására.

Társas-élet.

Tündérkezű, kedves, dolgos leánykáról írja egyik dolgozótársunk a következő sorokat:

Nem mulaszthatjuk el, hogy ne méltassuk azt a remek kiállítás, melyet a nőipariskola rendezett az idén a növendékek munkáiból.

A fehérneműek között rögtön szembe-tűnnek Torday Margitának igen csinosan és izléseesen kiállított, művésziessen himzett fehérneműi; nemcsak külső csinra nézve, hanem munkáinak a számával is felülmúlja a többieket. Ugyanez mondható Kőlcsey Ibi és Raicz Anna remek munkáiról is; velők együtt dicséretet érdemelnek még Szepessy Rózsil Schvalb Iona s mások. Különös említést érdemel Torday Margit és Kőlcsey Ibi remek pongyolája.

A belső teremben vannak a festmények és a himzett kézi munkák. Nagyon szép Szathmáry Emma egy néhány táj és esendéletképe, munkáin meglátszik, hogy az ecsetet elég szabatosan kezeli. Jó hatással vannak a szemlélőre Oláh Irma és Bisotka Rózsil, csendélet képei is, valamint Borbély Gizella, Führer Ilona, Kovács Emma és a többiek festménye is.

Valóságos művészetet árul el remek himzéseivel Oláh Irmuska, asztal terítője, párnái és selyem kazettája a legszebb mű-

kifogástalanul teljesít **KONC JÓZSEF** kelme-festő és ruha tisztító Debreczen. Üzlet: Battyányi-u. 2., műhely: Vár-utca 3. (Zenede épület.)

tárgyai a kiállításnak. Nem lehet az első-
get eldönteni a *Hutiray* Ida és *Donogán*
Kató munkái között sem, mindketten gyö-
nyörű paraventet készítettek; különösen
Hutiray paraventjenak igen ügyes a compo-
sitiója. Igen sikerült munkák *Donogán* Kató
és *Láposy* Erzsike párnái és falszőnyegei,
valamint *Hutiray* Eta asztalkája és czim-
balom terítője is. Csinosan kidolgozott mun-
kákat állítottak ki még *Barta* Erzsike, *Cso-
bán* Ilona, *Almády* Ilona, *Kéky* Rózi,
Führer Ilona és mások.

A harmadik teremben legcsinosabb
Bavlicza Gertrudnak egy izlésesen díszített
blouse-a; de nagy ügyességet és jó ízlést
mutat be a felső ruhák elkészítésénél *Huti-
ray* Eta, a kihez hasonlóan igen csinos
munkát állított ki *Des Combes* Gizi, *Ná-
násy* Kamilla, *Donogán* Klárka és *Nánásy*
Ilona, valamint *Görög* Berta, *Dömök* Irén,
Szatmáry Emma, *Kis* Ilonka, *Szatmáry*
Irén és *Ormós* Borbála s mások.

Említést érdemelnek még a csinosan
kiállított szabász könyvek, valamint az a
zászló is, melyet öt ipariskolás leány készi-
tett az ev. ref. tanítóképződeszek számára.

Ezt a felettébb szép és változatos ki-
állítást az érdeklődő közönség szives figyel-
mébe ajánljuk.

UJDONSÁGOK.

Hajza a gyilkos után. Jó nyomon vannak-e?

Háromszor 24 óra telt el a Révész-
utcai gaztett óta, amelynek szerencsétlen
áldozatát, az ifju *Gajzágó* Antalt szombaton
este temették el Kolozsvárt a családi sir-
thozba és még ma se tudni bizonyosat, hogy
ki hát a gyilkos?

Történetek ugyan elfogatások, erős gya-
nuokok is merültek fel, de a terheltek taga-
dásával szemben nincsen elég bizonyíték. A
rendőrség éjjel-nappal nyomoz, sőt utóbb
már segítségére vannak a csendőrök is. A
közönségre sem lehet panasz, mert *párat-
lan érdeklődést tanusít*. Tömegesen je-
lentkeznek az önkéntes tanúk a lakosság
minden rétegéből. *Mile* Pál rendőrfogalmazó
alig győzi a kihallgatásokat, amelyek kora
reggeltől késő éjszakáig tartanak.

Tömerdek adat halmozódott össze há-
rom nap alatt, de biztos támpont minde-
ideig nincsen.

Dij a gyilkos fejére.

Alig van ugyan remény arra, hogy a
gyilkos fejére kitűzött csekély 400 korona
nyomra vezethetne, a rendőrség hivatalos
értesítését, melyet a bünyügyi osztály főnöke
szombaton délben adott ki, szószerint közöl-
jük. Hátha mégis célra vezet . . .

Ez a hirdetés a következő:

„Hivatalosan közhírré teszem,
hogy aki azon egyént, ki *Gajzágó*
Antalt 1904. június 1-én éjjel meg-
szurta, bejelenti, vagy aki alapos és
eredményes nyomra vezet, 400 koro-
na jutalomban részesül. A feljelentő
neve szigorúan hivatalos titokként
tekintetik. A jelentés nálam szemé-
lyesen teendő.

Debreczen, 1904. június 4.

Jeney Miklós
rendőrkapitány.

Az érdeklődés a közönség közt.

Hogy mily nagy az érdeklődés a kö-
zönség körében és mennyire segíteni akar
mindenki a rendőrségnek, hogy a gyilkost
kézrekerítsék, mutatja az a levélhalmaz,
amely hozzánk érkezett. Ezek közt nem ér-
dektelen az a fejtegetés, amely a „jogász”

aláírással érkezett hozzánk és amelyet egész
terjedelmében közlünk:

„Olyan munkás lehetett a gyilkos, a
kit havonta fizetnek; mert a ki hetenként
kapja a fizetését elissza még szombaton
vagy vasárnap s ha esetleg marad még
pénze s elmegy inni, csak keveset iszik,
tudva azt hogy más nap munkába kell
állnia.

Ha bár nekem ez a véleményem, meg-
eshetik az is, hogy heti fizetéses munkás
volt. De ez is hétköznap — mert elseje
arra esett — csak akkor iszik a rendesnél
többet, ha valami oka van rá. Ilyen ok
lehet tegyük fel s a mi nagyon valószínű
is, hogy most szabadulhatott fel s épen in-
nen eredt az is, hogy kötekedhetnékje volt.
Most már szabad neki is, mint a többi se-
gédnek virtuoskodni.

Hogy ha tisztessegesen voltak felöl-
tözve valami jobb féle iparosok lehettek és
biztosan kávéházban is voltak. S mivel nem
olyan sok kávéház van Debreczenben, hova
ilyen iparos legények járnak, utánna lehet
járni, kérdezősködni, hogy nem látták-e
ekkor az este valamelyik kávéházban? Le-
hetetlen, hogy ne emlékezzenek rája, mert
az ilyen ember nem igen szokta leten-
ni a kalapját s ha pláne serte volt a
kalapja mellett önkentelenül szemébe ötl-
hetett vagy a kávésnak vagy a kaszirnőnek,
esetleg valamelyik állandó vendégnek.

Nem lakhatik másutt mint az Arany
János utcán, vagy kicsivel feljebb a Ré-
vész utca torkolatától a piac fele vagy
pedig lefele.

S hogy itten körül laknak bizonyítja
az is, hogy először arra fele szaladtak, be
akartak menni a lakásukra, de folytonosan
üldöztetvén elakarták kerülni még a látsza-
tát is annak, hogy ott laknak vagy lakik az
egyik futottak, tehát a Miklós utca felé,
habár tudták azt, hogy a Miklós utca vilá-
gosabb, forgalmasabb s azt itt tudták vagy
legalább is tudhatták, hogy ha az Arany
János utcán végig szaladnak a fekete éj-
szaka eltakarja őket, mert ottamár a végén
kertek következnek. De ők egész önkényte-
lenül így elárulták önmagukat.

Én ha a rendőrség embere lennék or-
vosokkal vagy más szakértőkkel megállapít-
tatnám azt, hogy mi lehetett az, a mivel a
szurás történt. Mert csakis olyan eszköz
lehetett, amit munkaközben használnak s az
mindegygyik iparos legénynek a sajátja a
mit a zsebébe felejtett. Azt hiszem hogy
a szücsök használnak vagy más bőrre, dol-
gozó egyének oly kis késeket, mint a mivel
a szurás történt.

Azután hisz nem lehetetlen dolog azon
utcán, vagy esetleg a környékben lakó ipa-
rosokat hallgattatnám ki. S mindegyikkel az
alibit bebizonyíttatnám és kérdést intéznék
hozzá, hogy mi a véleménye? Szóba jöhet
az is, hogy valamelyik késes-utcai éjjeli
üzletbe akartak menni. De ez valószínűtlen,
mert akkor vagy a piaczon mentek volna,
vagy lekerültek volna egész Széchenyi utca
végére. Ha odaakartak menni, biztosan van
valaki, akinek a kedvéért mentek volna. Mert
ha csak éjjeli üzletbe akartak volna menni,
mindjárt ott érték volna a nyugati sort és
nem fordultak volna be a Révész-utcán. Ha
tehát oda igyekeztek, volt a kinek a ked-
véért mentek volna oda.

Mindezeket csak *Móricz* Pál urnak
akartam elmondani, mert nekem is nagyon
tetszik, hogy oly szíven viseli a közönség
érdekét. S igyekezzék modern lapot csinálni
amerikai értelemben, hol a lapok ugyszól-
ván hamarabb kiderítenek valamit, mint a
rendőrség.

Gyanu alatt.

Igen terhelő gyanuokok alapján
tartóztatták le *Csiha* Sándor asztalos-
legényt, akiről kiderült, hogy a gyil-

kosság éjszakáján kalap nélkül tért
haza és a kezén sérülés látható. *De a
fiatal iparos legény tagad*. Elhozták
a szerszámaikat is, amelyek közt van
olyan is, amelylyel a gyilkosságot el
lehetett követni. Igazolni nem tudja
hollétét. Ezek súlyos gyanuokok ugyan,
de nem — bizonyítékok. Ezért a ren-
dőség más irányban is folytatja a
nyomozást.

— **Bánffy Dezső üdvözlése.** Bánffy
Dezső báró szegedi megválasztatásá-
nak az öröme barátságos összejöve-
tel volt szombaton este az Angol-
trálynő éttermében, a hová *Dégen-
feld* József gróffal az élükön nagy-
számmal gyűltek össze az Uj párt deb-
reczeni hívei. Városunk számos vezér-
férfia volt jelen a barátságos, kedélyes,
fesztelen társas vacsorán, a melyen
Szabó Kálmán ipar és kereskedelmi
kamarai elnök báró *Bánffy* Dezső
pártvezérre, *Eröss* Lajos theologiai
tanár pedig gróf *Dégentfeld* József
debreczeni pártelnökre emelte poharát.
Ezután nagy érdeklődés, tetszés és za-
jos helyeslés között olvasta fel dr.
Tüdös János mélyenátgondolt, hazafias
érzéssel fogalmazott üdvözlő iratát,
melyet a debreczeni uj-párt Bánffy bá-
róhoz, Szeged város első kerületének
országgyűlési képviselőjéhez intéz. A
társaság a Rácz Károly zenekarának
muzsikája mellett sokáig, jó hangulat-
ban maradt együtt.

— **Az alsónyirvidéki ármente-
sítő közgyűlése.** Az alsónyirvidéki társu-
lat szombaton délelőtt tartotta gróf Szapáry
György elnöklete alatt közgyűlését. Deb-
reczen városát a közgyűlésen Kovács József
polgármester, Vecsey Imre főjegyző, dr.
Magoss György főügyész és Aczél Géza fő-
mérnök képviselték. A közgyűlést a választ-
mány ülése előzte meg.

— **Elhunyt agg úrnő.** A régi
debreczeni patriczius családok egyik sarja
dőlt sirba a napokban. Özvegy Lévy Im-
réné szül. Nagy Zsuzsanna urhölgy ez, ki
berzétei Nagy Sándor Debreczen város egy-
kori főbirájának unokahuga volt. A 85 éves
agg úrnő az utóbbi évtizedekben városunk
lakója volt, s fia, Lévy Ferencz kereskedő-
él lakott. Hamar László városi tisztviselő
édesanyját, özv. Laky Lajosné úrasszony
pedig testvérénjét gyászolja az elhunytban.
A temetés ma d. u. 5 órakor lesz a Széc-
hényi-u. 16. sz. a. gyászháztól.

— **Eljegyzések.** Kihirdetés végett a
hét folyamán a következő jegyesek jelent-
keztek az anyakönyvi hivatalnál: *Jenei*
Sándor Kálmár Erzsébettel, *Kaszás* István
Antás Juliánnával, *Nagy* József özv. *Kancza*
Józsefnével, *Klein* Dániel Szinetár Hermi-
nával, *Varga* József *Varga* Zsuzsánnával,
Polonyi Károly *Hütter* Lujzával.

— **Nagybeteg dandárparancsnok.**
Hirt adtunk pár nap előtt azon sajnálatos
balesetről, amely *Nagy* Győző ezredes dan-
dárparancsnokot érte, aki még mindig su-
lyos betegen fekszik és állapota még egyre
válságos. Az orvosok ujabban azt is meg-
állapították, hogy a dandárparancsnok a ló-
ról való lezuhanása alkalmával a kereszt-
csontját is eltörte. Nagyon aggasztó az a
körülmény, hogy ezt csak most állapították
meg. A dandárparancsnok állapota rendki-
vül súlyos és még folyton életveszélyes.

Pályásat számtisztai állásra.

A számvevősnél megüresedett számtisztai állásra hirdetett pályázat június 20-án jár le.

Házasságkötések.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Kocz József Kovács Máriaival, Grothó György Szombati Juliánával, Fónyi Sándor Kacovszky Juliánával, Weiszhans Dezső Frankel Margittal, Lakatos József Laska Pauliával, Pintér Jenő Ullman Gizellával, Weisz Ignác Weisz Hanival, Molnár József Molnár Zsuzsánával, Ari Lajos Pető Rózával, Barti Mihály Teleky Zsuzsánával, Borsi Lajos Török Lidival, Kovács János Juhász Zsuzsánával, Jobbágy Gábor Barna Máriaival, Bakó Péter Vértési Eszterrel, Koroknai József Molnár Sárával, Molnár István Draveczy Ilmával. Összesen 16 pár.

Az V. állategészségügyi körzetben száj és körömfájás lépett fel, minek folytán a 24500-904. sz. földm. ministeri rendelet értelmében szarvasmarha, juh és sertésekre a heti és országos állatvásáron hajtása további sertéskereskedésig betiltatik.

A Kossuth dalkői dalestélye.

Városunk egyik tevékeny dalegylete a „Kossuth dalárda” július hó 3-án tartja meg nyári dalestélyét a nagyerdei Dobos pavilonban, a melynek részletes műsorát legközelebb közölni fogjuk. A Kossuth dalkör, mely rövid idő alatt a legjobb dalárdák egyikévé fejlődött, fáradságtalanul működik az iránt, hogy ezen dalestélyt emlékeztetésképpen a megjelenő közönség előtt. Különben már a közönség is meleg érdeklődéssel viseltetik ezen dalestély iránt úgy annyira, hogy eddig is számosan jegyeztették elő magukat. Ajánljuk tehát e törekvő dalegylet estélyét továbbra is a közönség figyelmébe.

Előléptetések. Faragó József és Axmann János X. fizetési osztálybeli debreczeni állatorvosokot a földmivelésügyi kormány a IX. fizetési osztályba léptette elő.

Esküvő. Városunk egyik rokonszenves, fiatal tagja Váradi Szabó János, szombaton esküdött örök hűséget Kismarján Szunyoghy Zoltán biharmegyei földbirtokos bájos leányának, Olgának. A fényes esküvőn Debreczen előkelő köreinek számos tagja volt jelen.

A szt. Erzsébet egyesület fényesen sikerült nyári mulatsága szombaton este zajlott le a nagyerdőn. Délután 5 órakor séta hangverseny volt, utána pedig a nyerevény tárgyak kisorsolása következett. 400 drb. különféle apróság került sorsolásra. Közöttük több értékes tárgy is volt. 1/2-9 órakor kezdődött a táncz. Az első négyest száz pár tánczolta s a mulatság a késő hajnali órákban ért véget. A mulatság rendkívül látogatott volt s éppen azért a jelen volt hölgyek nevsorát lehetetlen volt összeállítani. A sikerült mulatság bizonyosan a szegényeknek is jövedelmezett valamit.

Sorozás. Debreczenben e hó 6-án, hétfőn kezdődik a sorozás és négy napig fog tartani. A sorozóbizottság elnökei lesznek: polgári részről Vecsey Imre főjegyző, katonai részről Kádár honvéd és Nöhring közös őrnagyok.

A Petőfi dalkör működő tagjai felkéretnek, hogy ma, vasárnap délután 1/2-4 órakor a kör helyiségében pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Népesedés. A helybeli állami anyakönyvi hivatalban e hét folyamán összesen 39 születést (22 fiú 17 leány) és 53 halálozást jelentettek be, miért is a lakosság száma e héten természetes uton 14-elcsökkent.

Elzúllott úri fiú. Lerongyolódott fiatal embert értek csavargáson. Az illető Kabai József volt kereskedő segéd, akit kényszerűtlevéllel küld haza a rendőrség illetőségi helyére.

Tettenért besurranó tolvaj.

Szombaton délután a Piacz-utca 73. sz. a. levő Leichtmann féle harisnyaboltba fél 3 órakor besurran Serter Sándor kereskedősegéd és mikor körülnézett és senkit sem látott ott, gyorsan a pénzes fiókba nyult és ott a pénzes ládikót tartalmával együtt elemelte. Az üzlet sötét háttérben a lopás alkalmával Leichtmann Izidor foglalatostkodott, de a tolvaj oly csendesen járt, hogy észre sem vette. Már éppen távozott a tolvaj, mikor Leichtmann József, aki vizért ment ki az üzletből, visszatért és éppen szemben találkozott a tolvajjal, aki el akart inálni. Sikerült is a meglepett ember mellett kijutni az üzletből. Leichtmann mindjárt a pénzes fiókra tekintett és látta, hogy az 50 koronát tartalmazó ládika hiányzik. Rögtön a tolvaj után futott, akit el is fogott. A veszedelmes besurranó tolvajt a rendőrség letartóztatta.

Az öngyilkos oselédleány. Ily czimen adtunk hírt szombati számunkban egy helybeli oselédleánynak, Czina Rózának öngyilkosságáról. Mint a közkórházból jelentik, marólug okozta sebei oly súlyosak voltak, hogy a szerencsétlen fiatal leány az éjjel kiszenvedett.

Elveszett tárgyak. Elveszett május 2-án egy kézi táská, melyben bizonyos mennyiségű pénzösszeg s több apróbb tárgy volt. Felhívatik a megtaláló, hogy a rendőrkapitányság bünyügyi osztályához szolgáltassa be, hol illő jutalomban részesül. — Tegnap délelőtt 10 órakor a Piacz-utczán elveszett egy zárt, megczimzett borítékba egy 250 koronás váltó. Ezuton is felkerik a szíves megtalálót, hogy a váltótsziveskedjék az I. kerületi kapitánysághoz vinni, a hol illő jutalomban részesül.

Köszönet néh. Istenben boldogult Zoltán fiam f. hó 3-án végtisztesség tételén jelen volt közönségnek ezuton is szíves köszönetét nyilvánítja Bugyi Gyula és gyermekei.

Talált tárgy. A napokban találtott egy nyakba való kendő, mely a rendőrkapitányság bünyügyi osztályánál őriztetik, hol tulajdonosa kellő igazolás után átveheti.

Valódi angol és sollingeni acéláru különlegességek, zsebkések ollók, borotvák, borotváló készülékek és kelékek rendkívül olcsón kaphatók **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában, Piacz és Szent-Anna-utca sarkán.

Elismert legszebb hölgy és gyermek-fényképek: Némethy József fényképész műtermében készülnek. Piacz-u. 42. Lamprecht-palota.

Nyári kert. Kellemesebb nyári kert nincs Debreczenben, mint a Márkus Jenőé, a hol reggeltől késő estig árnyas ták alatt, tiszta kellemes levegőn fogyaszthatja el a közönség reggeli, ebéd, uzsonna, vagy vacsoráját. Mindég gazdag, változatos étlap. Este 11 óráig friss korona sör, jégbehűtött italok. Vasárnap bak sör csapolás. Szerdán Magyar testvérek, vasárnap Kiss Béla zenekara játszik. Báró Edelsheim Gy. Lipót-féle borok literenkénti kimérése.

Védelem ólommergezés ellen. A Németországban úgy mint utóbbi időben Ausztriában is nyomatékosan üzött agitáció a mérgezett olomfestékek használata ellen való időszakban, nem érdektelen megtudni, hogy a „Lithopone és chemiai gyár **Lusernben Salzburg mellett** teljesen mérgegmentes mázoló festékeket gyárt, a melyek nagy előnye daczára, a munkások egészségét óvja, a mellett tartósak, sokkal olcsóbbak, mint a mérgező olomfestékek. Lapunk mai számában erre vonatkozólag megjelent hirdetésre felhívjuk az illetők figyelmét.

TÁVIRATOK.**Az orosz-japán háború.**

London, jun. 4. Pétervári jelentés szerint Kuropatkin fővezér megbizta Stakkelberg tábornokot, hogy a Port-Arthurt ostromló Oku japán seregét, háta támadja.

Az angol szakértők nevétségesnek mondják e támadást, mert minden fontos hadállás már Oku kezében van.

Hogy csata történt Vassankien mellett és ez az oroszok súlyos vereségével végződött, az is bizonyítja, hogy két katonai vonat szállította az orosz sebesülteket Mukdenbe. Tehát nagy csata lehetett és nagy volt az oroszok vesztesége.

Visszavonulás Kajjuvenbe.

London, június 4. Kuropatkin, bár Mukdent megerősítette, visszavonul Kajjuvenbe. Erre az indította, hogy Kuroki japán tábornok elvágta a Port-Artur felmentésére küldött Stakkelberg seregét Mukdentől.

Port-Artur kapitulál.

London, június 4. Stössel orosz tábornok. Port-Artur parancsnoka, mint Tokióból jelentik, felajánlotta Oku tábornoknak, hogy feladja Port Arturt, ha szabad elvonulást ígér egész seregének Niucsvangig.

Kuropatkin felmentését kéri.

Pétervár, június 4. Kuropatkin a fővezérségtől való felmentését kérte a czártól. Bevallotta, hogy képtelen a japánoknak elmentállani.

Elfogott porosz gróf.

Berlin, június 4. Ressegner Miromon grótot, aki 4 éves törvénytelen leánykáját halálra kizozta, a rendőrség letartóztatta.

Haragszik a király.

Budapest, június 4. Ma delegáczióális ebéd volt Budán. A cercle alkalmával a király hirteien Werner delegátushoz fordult, Samassát mellözve. A kinosan meglepett főpap sápadtan állt ott, de a király hozzáfordult aztán és megrázta a kezét. Berger báró a békéről beszélt.

Mindig arról beszélnek és még sincs béke — vágott szavába idegesen a király. Heltai Ferencz magyar delegátust tévedésből németül szólította meg a király. Osztrák delegátusnak nézte (Nem is nagyot févedett.) Tudósítónk értesülése szerint az ebéden a vendégek tokajit ittak.

Elmebeteg orosz herceg.

Pétervár, június 4. Dolgurucsky herceget, aki Lamsdorf külügyminisztert nyilvánosan megöklelte és felpozozta, elmebetegintézetbe szállították.

Törvénykezés.

Bioskázás. Ifjabb Kemecei Lajos 19 éves és Bóné Imre 17 éves suhanczok a mult év november havának 15-én együtt idogáltak a földesi kurta korcsmában. Az iszogatózás közben szóváltás támadt a czimborák között, akik összeverekedtek. Eközben történt, hogy Kemecei fiatalabb társát bicskával meg is szurta. Pénteken volt ez ügyben a főtárgyalás, melynek során ifjabb Kemecei Lajost 2 havi fogházbüntetésre ítélte a bíróság. Az ítélet jogerős.

Bábaképzede ügye a bíróság előtt. Olvasóink bizonyára emlékeznek még a bábaképző intézetben történt és főlháborító dolgokra, hogy holtan szülötkeket az emésztő gödörbe dobatta az egyik orvos. Az ügyben hosszan tartott a vizsgálat, míg végre pénteken teljes befejezést nyert. A büntetőjárásbíróság tekintettel az enyhítő körülményekre Horváth Ferencz orvost közegészségügyi kihágásért 10 koronára ítélte csupán. A bábákat felmentette.

Blous különlegességek

Angol aljak, Angol Costümök

nagy választékban

Klein Sámuel — ezelőtt

Halmágyi Sámuel

női- és leány felöltök áruházában.

Mérték utáni Blousok leggyorsabban elkészülnek.

Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város Főispánja.

336/1904. szám.

Pályázati hirdetemény.

Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésén kinevezés folytán megüresedett 1 (egy) számvevőségi szám-tiszti állás fog választás útján betölteni, mely állás 1800 korona fizetés és 300 korona lakáspénzből álló javadalma-zással van egybekötve.

Azok, akik erre az állásra pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszerelt pályázati kérvényeket hozzám, mint a kijelölő bizottság elnökéhez **folyó évi június hó 10. napjának délután 5 órájáig** annyival inkább nyujtsák be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Debreczen, 1904. május 24.

Domahidy Elemér,
főispán.

11. **Kwizda-féle**
korneuburgi marha-táppor.

Életrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. A legtöbb istállóban 50 év óta használatik falánkság hiányánál, rossz emésztésnél, a tej jobbitására és a tehének tejbőségének fokozására. 1 doboznak ára K 1.40, 1/2 doboz K —.70.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26. szám,

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és kir. osztr. magy. román kir. és bulgária fejed. udv. szállító.

Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A tavaszi és nyári idényre érkezett mosó áru ujdonságaimat u. m. **Cosmanosi duchesse szatténok, francia katonok és batistok, piquék, át-törött fehér ajour és himzett batistok, fiu ruhákra való czérna szövetek, elsőrendű minőségű czérna fonál, Creás és Rumburgi vásznak, Schroll-féle chiffonok, csikós jegyű havasi vásznak, csipke függönyök, ágy- és asztal terítők, saját készítettésű paplanok, harisnyák, keztük és mindennemű rövid áruk raktárát olcsó szabott árak mellett ajánlja**

Teljes tisztelettel

Nádudvary Lajos

Vágó Andor-féle üzlet

főtér, a nagytözsde mellett.

Legrégibb és legnagyobb butor raktár DEBRECZENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

KILLER EDE

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECZEN,

főpiacz, a főtözsdevel szemben kaphatók, hol úgy a legszerényebb, mint a legdiszesebb menasszonyi kelengyék, szobaberendezések és díszítések kifogástalanul eszközöltenek.

Zongorák, Pianinok, Czimbalmok

és mindenféle hangszerek

kaphatók **csakis**

Schmidt S.

zongora- és zenemű raktárában.

A „Sesta“ kertben egy 2 nyilas szőlő, jó karban levő épületekkel eladó vagy bérebe kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad:

KEINER és SCHWARZ

== Csapó-utca 13. sz. ==

Zárt ajánlati verseny hirdetemény.

A közadós Kalmár Sámuel csödtömegéhez leltározott s a helybeli Sasu. 2. sz. a. üzlethelyiségben elhelyezett s a csödleltár 2—46. 647—765. 1093—1145. tételei alatt felvett fűszer, festék és kencez árak, palaczkos italok és bolti felszerelések egy tömegben értékesítése céljából a csöd választmány határozatához képest zárt ajánlati versenyt hirdetek.

Az írásbeli zárt ajánlatok **folyó 1904. évi június hó 8. déli 12 óráig** alólirott csödtömeg gondnok irodájában (Piacz-u. 41. sz. a.) nyujtandók be s a beérkezett ajánlatok felett a csöd-hitelezők választmánya ugyanaz nap d. u. 5 órakor fog határozni.

Ajánlattevő tartozik 300 korona bánatpénzt készpénzben, vagy óvadék-képes értékpapirban alólirott tömeg gondnok kezéhez letenni.

A csöd választmány fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok felett szabadon választhasson, vagy azokat teljesen mellőzhesse.

A leltár hiteles másolata, valamint az üzleti helyiségben elhelyezett árak tömeg gondnok közbenjöttével bármely nap d. u. 2—3-ig megtekinthetők.

Dr. Árvay Béla

ügyvéd,

mint közadós Kalmár Sámuel tömeg gondnoka.

!! Méreg nélküli mázoló festék !!

Ólommérgezés elleni védelem!

„LITHOPONE“

az egyedüli pótszer a mérges, veszélyes ólom festékhez; a munkást a rettenetes ólombetegségtől megóvjá, a munkaadónak pedig megtartá a személyzetet egészségben és munkakedvben és épen olyan **szép és tartós** mázolást eredményez mint az ólom-festék. **Olcsóbb** mint minden mázoló festék és bármilyen fedő színben szállítható.

Különlegességek: **hidszürke** } mázolásra kész
gépvrös } megtörve.

Festékek a vasiparnak.

Kapható az állam minden festéküzletében.

Védjegy

Kérjünk hordókat kizárólag bevezetett védjeggyel és cégbélyegzővel.

Védjegy

Lithopone- und chemische Fabrik: Kasern bei Salzburg.

Bureau: Wien, I. Wallnerstrasse Nr. 11.

Saját érdekében kérem

Uj rőfös üzlet.

ha női ruha szövetekre fehér, sima és mintázott és divatos színes ruha batisztokra
 az az bármilyen rőfös- és rövidáru Maradék áruházat Ranunkel-ház Piacz-
 cikkekre szüksége van nézze meg a utca 19. szám, ahol
minden olcsó és semmi sem drága.

Uj rőfös üzlet.

Üzleti elvem: „Élni és élni hagyni.“

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A
 egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből sze-
 dett minden szó 4 fillér.

Ház kedvező feltételek mellett eladó vagy
 bérbe kiadó, két nagy üzlethelyiség, három
 szoba és mellékhelyiségek. Petőfi-tér 2. sz.

Miklós és Markbreit fiók üzletében Piacz-utca fő
 tőzsde mellett. Hallatlan olcsón beszerezhetők ka-
 lapok, cipők, ingek, nyakkendők, pénz-, szivar- és
 cigaretták tárczák, séta botok, játékok, gyermek-
 kocsik, zománcz edények és számtalan itt fel nem
 sorolt áruk.

Pénztárosok, szép írással, ki a könyvelésben
 jártas, azonnali és állandó alkalmazást
 nyerhet helybeli nagykereskedőnél. Pályá-
 zatok „Sürgős“ jelligével a kiadóhivatal
 továbbít.

Óriási kávé behozatal és kiviteli raktár Lin-
 denfeld J. Jenőnél, Városház-utca 2.

Svájczl órák törvényes jellel Horváth
 óra művesnél Debreczen, Hatvan-utca
 2. Javítások 2 évi jótállással, pon-
 tosan szabályoz faló órákat is 24 óra
 alatt saját rendszerű szabályozó ké-
 szülékkel.

A vagongyár közelében a vámospércsi útfé-
 len igen szép helyen egy darab föld ház-
 helyeknek eladó, négyszögölként 1 frt
 20 kr. Értekezhetni Nap-utca 11. szám.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat táv-
 beszélő és távjelző berendezésekre, villam-
 háritók, villamvilágítás és erő átvitelre,
 villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállás-
 mérők. Elvállal mindennemű az elektro-
 technika szakába vágó berendezéseket és
 javításokat Földvári L. Kossuth-utca 1.
 szám az udvarban. — Telefon szám 168.
 Távbeszélő és táviró építéshez szükséges
 mindennemű készülékek és anyagok, vala-
 mint gyógyászati, physikai készülékek és
 telepek raktára.

Harisnya kötőde Debreczen, Piacz-utca 32.
 Fischbein Katalin (Schwartz Arminné.) Ei-
 vállal harisnyák kötését és fejelést igen
 mérsékelt áron.

Havi és heti részletre

beszerezhetők

női gallérok és kabátok, férfi
 öltönyök és felöltők, női- és férfi
 szövetek, legjobb minőségű vász-
 nak, ugyisintén kanavaszok, ágy
 és asztalterítők, szőnyegek, leg-
 jutányosabb ár mellett

Kohn Hermann cégnél

Hatvan-u. 17.

Czégre ügyelni!

Pontos kiszolgálás!

Batiszt és mosó különlegességek.

Hajdusági
 Bajuszpedró.

Védjegy.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági
 bajuszpedró használata által,
 mely legjobb az összes ba-
 juszpedró készítmények kö-
 zött. A bajuszt nem töri,
 nem tépi, mindég szép állás-
 ban tartja és soha sem ke-
 ményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz
 gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógy-
 szertárban.

Még csak néhány napig.

Huzás már 1904. évi június hó 30-án.

Magyar királyi

Jótekonyczélú államsorsjáték

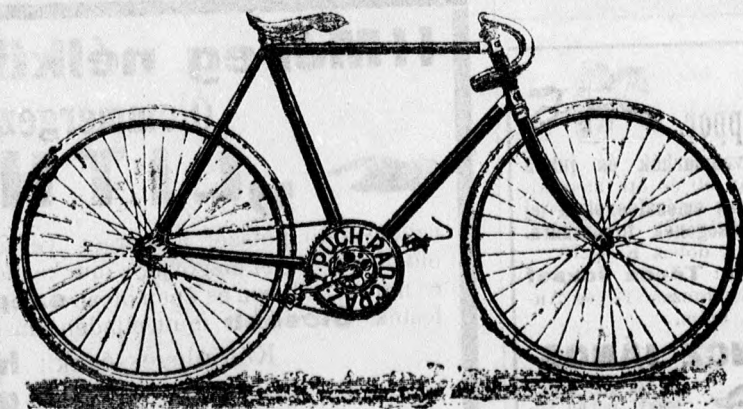
Főnyeremény 150,000 korona,

Az összes nyeremények összege 365,000 korona.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), vala-
 mennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohány-
 tőzsdében és váltó-üzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Ingyen és bér-
 mentve küldjük 1904
 évre szóló kerékpár-
 és részek árjegyzé-
 küket.

Egyedüli előru-
 sítója a hírneves grá-
 ezi Puch kerék-
 pároknak.

Kerékpár részek
 nagy raktára, javító
 műhely.

ROSENBERG ÉS HAMMER

villany-műszerészek, kerékpár- és varrógép-raktár
 DEBRECZEN, Piacz-u. 2. sz. (a nagytemplom mellett.)